

Gotlands framtid

kräver ordning i ekonomin,
arbetsmiljön och välfärden.

Budget 2026 för Region Gotland

Centerpartiet
Kristdemokraterna
Liberalerna

För framtida ekonomisk stabilitet

Vi lever i oroliga tider där krig och finansiell oro påverkar alla; Från stater till individer. Kommuner och regioner runt om i Sverige kämpar med tuffa ekonomiska förutsättningar, så också Region Gotland. Det saknas pengar för att få regionens budget att gå ihop och de reserver som byggdes upp under den förra mandatperioden har nästan förbrukats. I den här situationen gäller det att hantera de gemensamma skattemedlen med eftertanke och med fokus på en ekonomiskt stabilare framtid. C, KD och L vill med denna budget bygga ekonomisk stabilitet för framtiden – en stabil ekonomi som skapar fler möjligheter för Region Gotlands invånare.

Tuffa tider, för alla

Region Gotland står inför stora utmaningar. Förutom de utmaningar som den sviktande världskonjunkturen innebär har Gotland problem med en snabbt växande låneskuld, i stort sett uttraderade ekonomiska buffertar och dålig budgetdisciplin. År efter år överskrider nämnderna budgeten. Samtidigt ökar behoven inom vård och omsorg på grund av en åldrande befolkning och antalet barn minskar kraftigt

Vi har en bred verksamhet som omfattar allt från förskolor till äldreomsorg, från musik till avancerad sjukvård. I det ekonomiska läge vi befinner oss nu måste vi fråga oss om vi gör rätt saker på rätt sätt. För det finns en skillnad mellan det vi måste göra (obligatoriska saker som skola, vård och omsorg) och det vi gör för att vi vill eller kan.

Samtidigt är vi i en situation där staten höjer kraven på beredskap, där gotlänningarnas behov och förväntningar ökar, men där finansiering saknas. Det faktum att Gotland är en ö skapar i sig själv merkostnader. Dessa merkostnader måste täckas. Hittills har majoriteten valt att försöka åtgärda underskotten med mer kortsiktiga åtgärder eller generella besparingar.

Ofta återkommer samma typ av åtgärder, utan att man systematiskt utvärderat vad som fungerat och inte. De återkommande åtgärderna skapar inte de effektiviseringar som eftersträvas då de inte alltid lett till att något tagits bort, succesivt adderas snarare ny verksamhet. Vad som behövs nu är en översyn och en samsyn kring vad som är region Gotlands kärna och vad som är möjligt att ompröva. Vi måste fråga oss:

- Hur ska Region Gotlands verksamheter se ut om 5–10 år?
- Vilken verksamhet är obligatorisk?
- Vilken verksamhet gör vi frivilligt?
- Vad kan göras annorlunda?

Dessa utmaningar går inte att lösa med fler besparingsprogram, det krävs ett annat sätt att leda.

Det nuvarande politiska styret på Gotland har intagit rollen som offer för omständigheter utanför deras kontroll, och signalerar att det inte går att vända utvecklingen. Det har lett till en farlig uppgivenhet. I praktiken har styret abdikerat från sitt ansvar.

Investeringsbehov och låneskuld

Region Gotlands låneskuld ökar snabbt, och har ökat med 400 miljoner kronor sedan början av 2024. Den är idag 776 miljoner kronor. Det motsvarar 13,7% av skatteunderlaget. Prognosen är att den redan i slutet av 2025 tangerar sig målet

på max 15%, eller en miljard kronor. En låneskuld över 15 % betyder att mer av våra skattepengar går till räntor istället för till vård, skola och omsorg. Det gör regionens ekonomi sårbar och minskar handlingsutrymmet.

Mot ekonomisk stabilitet

Trots alla utmaningar ser vi att det finns många styrkor i organisationen. Det finns en bas att bygga på.

För det första har vi den unika situationen att kommunala och regionala verksamheter är samlade under samma tak. Det ger stora möjligheter till samordning, helhetssyn och effektivare lösningar för gotlänningarnas bästa.

För det andra har vi flera verksamheter som redan i dag levererar god välfärd till låg kostnad. Det visar att det går att göra rätt saker på rätt sätt.

Sist men inte minst har vi en lojal och kompetent personalstyrka på alla nivåer. Det är de som håller ihop välfärden även när förutsättningarna är tuffa. Om vi ger dem rätt stöd, lyssnar på deras erfarenheter och tar vara på deras idéer, så finns kraften att förändra och utveckla.

Vi vill ge bättre förutsättningar för regionens medarbetare att göra ett ännu bättre arbete. Det gör vi genom att samordna mellan förvaltningar, genom att ta bort dubbelarbete och genom att bemanna rätt på varje tjänst.

För att skapa förutsättningar för alla nämnder att följa den beslutade budgeten ger vi full personalkostnadskompensation på 3% samt tillför medel i linje med resursfördelningsmodellen.

Vi föreslår en driftsbudget för år 2026 som inte når upp till målet om 2% överskott, men som är realistisk. Totalt tillförs 400 miljoner kronor till driften av Region Gotlands verksamheter.

Vi lägger samtidigt flera uppdrag för att kunna komma ur dagens oönskade ekonomiska läge, de växande problemen med arbetsmiljön och de kvalitetsbrister vi ser i vissa verksamheter. Det krävs helt enkelt strukturella förändringar, reformer av arbetssätt och ett synsätt som präglas av utveckling och ständiga förbättringar för att bygga en stabil framtid för välfärden på Gotland. Vi förväntar oss effekter redan under 2027, och att målet om 2% överskott kan nås under 2028.

Slutligen föreslår vi en återhållsam investeringsbudget, där investeringar för den skattefinansierade verksamheten behöver hållas på 500 mkr tills det ekonomiska resultatet tillåter mer.

En skola att lita på - på hela Gotland

Vi vill satsa på kvalitet i barns och ungas grundläggande skolutbildning. Utan en bra start, som ger förutsättningar att klara skolan, riskerar unga att exkluderas från både vidare utbildning och arbete. Vi accepterar inte att två av tio barn på Gotland inte klarar grundskolan med godkända betyg. Därför prioriterar vi skolan i vår budget.

Vi vill se en långsiktig satsning på skolan mot bakgrund av att elevunderlaget minskar; det är en anpassning till verkligheten. För att familjer ska våga satsa på bostad, i och utanför, tätorten krävs att man vet att skolan har långsiktiga förutsättningar, att skolan finns kvar över tid. Dagens system ger inte den tryggheten.

Vi vill satsa på stöd till de elever som riskerar att inte klara målen. Denna satsning ska bland annat användas till fler speciallärare och specialpedagoger i skolorna. Vi vill se tidiga insatser.

Vi avsätter medel för att stärka grundskolan och den anpassade skolan. Vi gör det genom ett generellt strukturbidrag får att ge rimliga förutsättningar för de mindre enheterna samt finansiering till grundskola och förskola för att kunna ställa om till lägre elevantal.

- **2 mnkr** till barn- och elevhälsan
- **10 mnkr** till utökat stöd till elever och förebyggande arbete
- **2,5 mnkr** till skolbibliotek
- **15 mnkr** i utökat landsbygdsstöd för att säkra skolor på hela Gotland
- **5 mnkr** för att upprätthålla en hög kvalitet under omställning

Säkra välfärden inom omsorg och sjukvård

Vi slår vakt om både vården och omsorgen. Socialnämnden tillförs medel för att täcka upp för den underbudgeterade LSS-verksamheten. Sjukvården går med stora underskott, och behöver ges en realistisk möjlighet att uppnå budget i balans.

Vi står inför en obalans mellan behov i vården och tillgänglig arbetskraft. Prognoser visar att antalet personer över 80 år kommer att öka med 1800 personer, vilket motsvarar 37%. Det innebär att behovet av vård och omsorg kommer att öka. Samtidigt förväntas antalet personer i arbetsför ålder minska med 780 personer. Vi behöver hitta vägar för att lösa denna utmaning.

Det bästa för både människor och ekonomi är att göra insatser så att fler mår bra och är friska långt upp i åldrarna. Det finns kommuner som har gjort omfattande satsningar på förebyggande arbete, vilket också märks i mindre andel som behöver särskilt boende eller stora insatser genom hemtjänst. Det är den vägen även Region Gotland behöver gå.

Vi vill utöka med kompetens och resurser till förebyggande och hälsofrämjande arbete för att äldre personer ska ha en god livskvalitet, bibehålla sina förmågor så länge som möjligt, och minska vård- och omsorgsbehov.

LSS är en rättighetslagstiftning för personer med behov av stödinsatser för att kunna leva ett gott liv. Verksamheten har under lång tid varit underfinansierad, vilket har påverkat kvaliteten. Vi vill tillföra medel för att minska denna underfinansiering.

Behovet av att inrätta ett kommunalt stödboende är stort, för att bättre kunna hjälpa personer med samsjuklighet och skadligt bruk samt ge dem tak över huvudet. Vi tillför medel för att finansiera hyreskostnaden.

- Utökad ram till hälso- och sjukvårdsnämnden för att få en realistisk möjlighet att nå budget i balans **30 mnkr**
- Inrätta nytt stödboende för personer med skadligt bruk och beroende **4 mnkr**
- Utökad ram till LSS-verksamhet för att minska underfinansiering och höja kvalitet **15 mnkr**
- Förebyggande och hälsofrämjande arbete **5 mnkr**

Samhällsutveckling

Befolkningsutvecklingen på Gotland har stannat av, målet att bli 65 000 personer är för oss underordnat att Gotland ska vara en bra plats att bo och verka på.

Några av de stora utmaningarna för Gotlands utveckling är:

- De höga priserna för person- och godstransporter

- Bristen på industrimark
- Bristen på bostäder

Infrastrukturen för att transportera både människor och gods på Gotland behöver fortsätta utvecklas. Centerpartiet, Kristdemokraterna och Liberalerna har alla en levande dialog med sina representanter i riksdagens trafikutskott gällande färjepriserna och flyget. Kollektivtrafiken behöver fortsätta att utvecklas för att bättra tillgodose gotlänningarnas behov, och det måste bli enklare att cykla i Visby och runt om på Gotland.

För att vända utvecklingen krävs att mark- och exploateringsprocesserna blir mer fokuserade och att de snabbare kan möta de behov som finns, både när det gäller bostäder och mark för verksamheter.

Utvecklingen på Visborg är Gotlands just nu största stadsbyggnadsprojekt. Det är förknippat med utmaningar kring den totala ekonomin i projektet, utbyggnad av VA och miljöfrågor. Vi vill avvakta resultatet av den lägesrapport som ska presenteras hösten 2025. Projektet bör omprövas för att kunna återupptas i en omfattning som är genomförbar. Genom detta kan vi omfördela resurser och investeringsmedel till projekt med möjlighet att snabbare tillgängliggöra mark för bostäder och verksamheter.

Detaljplaner som beviljats planbesked men ännu inte tilldelats handläggare och fått besked om planstart ska utvärderas med avseende på genomförbarhet.

- Utökad ram för att arbeta av plankön och producera detaljplaner i högre takt **2 mnkr**
- För att stärka kompetensförsörjningen vill vi satsa **0,6 mnkr** till trainees inom samhällsbyggnad.
- För att täcka upp för kapitalkostnader för pågående samhällsprojekt görs ett ramtillskott på **8 mnkr**
- Utökade resurser till TN för exploatering och ökat bostadsbyggande **1,6 mnkr**
- Utökade resurser till särskild kollektivtrafik **2 mnkr**
- Implementering av digital inflyttarservice och gotland.com i ordinarie verksamhet **1 mnkr**
- Finansiering av ny arbetsmodell för landsbygdsutveckling **0,9 mnkr**

Vatten, klimat och beredskap

Vattenfrågan är central för Gotlands utveckling. Vatten behövs både för boende, näringsliv och livsmedelsproduktion. Utbyggnaden av vattenförsörjningen behöver säkras med många olika lösningar parallellt: dammar längs vattendrag, traditionella lösningar som brunnar och ytvattentäkter samt avsaltningsverk. För att stötta enskilda och företag, men även Region Gotland, i att hitta lösningar vill vi införa funktionen VA-rådgivare.

På Energicentrum finns både rådgivning och projekt för att flytta fram Gotlands positioner i klimatfrågan och den gröna energiomställning vi måste genomföra, både för klimatets skull men också för vår beredskap. Därför stärker vi finansieringen av energirådgivare.

Beredskapsfrågorna spänner över alla Region Gotlands verksamheter, och den pågående kontinuitetsplaneringen är grunden. För att ytterligare stärka beredskapsarbetet där det finns ett stort behov, skjuter vi till extra medel. Vi vill även stärka IT-säkerheten.

- Utökad ram för att delfinansiera VA-rådgivare **0,4 mnkr**
- Förstärkt finansiering av energirådgivare **0,2 mnkr**
- Ökad IT-säkerhet **2 mnkr**

Näringsliv och innovation

För att klara välfärden, och skapa sysselsättning för gotlänningar är ett gott företagsklimat som genererar arbetstillfällen, intäkter och inflyttning avgörande. Trots olika insatser under åren så har företagsklimatet aldrig lyft.

De otillfredsställande resultaten bekräftas av Sveriges Kommuner och Regioners årliga företagsklimatundersökning där bland annat bygglov och miljö- och hälsoskydd har väldigt låga värden. Även om vi i den enkäten gör ett marginellt bättre resultat för 2023, så placerar sig Gotland fortfarande lågt, och betydligt lägre än riket. Företagsklimatet har stor betydelse för människors vilja att starta företag, och behöver prioriteras för att bidra till sysselsättning och utveckling.

Ett bra företagsklimat kännetecknas av en god relation mellan näringsliv och kommun/region. Här är regionens medarbetare av stor betydelse. De måste få goda förutsättningar att göra ett bra jobb och vi måste fånga den drivkraft och den vilja till innovation och utveckling som finns hos varje medarbetare att ständigt förbättra dessa förutsättningar. Detta arbete ryms inom vårt uppdrag om ledarskap och arbetsmiljö.

Digitalisering är ett viktigt verktyg framöver för att bygga ett starkt Gotland som ligger i framkant. Samma sak gäller för att göra Region Gotlands verksamheter effektiva. Därför behöver de digitaliseringsprojekt som pågår fortgå, t.ex. nytt ekonomisystem och nytt journalsystem för vården.

Artificiell intelligens (AI) kan förbättra både planering, service och trygghet. Men då krävs det att Region Gotland som organisation vågar vara nyfiken, pröva nytt, men också hålla i så att tekniken används med omdöme, för gotlänningarnas bästa.

- **0,5 mnkr** till införande av central AI-lösning.

Kultur och fritid över hela Gotland

Idrott och kultur ger glädje och gemenskap och är bra för både psykiskt och fysiskt välmående. Vi vill därför skapa bättre möjligheter till kultur och idrott över hela Gotland.

Kultur

Kultur, i alla dess former sträcker sig över ålders- och kulturgränser. Gotland behöver fler lokaler för teater, musik och andra verksamheter som behöver en scen. Därför vill vi se hur Wisby Strand skulle kunna nyttjas i högre utsträckning genom en anpassning av scener och utrymmen för att möjliggöra en inkluderande kulturmötesplats med låga trösklar. Ambitionen är bokningsbara replokaler och studios samt en fullt utrustad scen. Vi vill utveckla det vi har och skapa flexibilitet.

Vi vill räkna upp kultursamverkansmodellen med **3%** för stöd till kulturinstitutioner och fria aktörer inom kulturen.

Fritid

Vi vill förstärka stödsystemet på fritidsområdet med **3,15 miljoner kronor**, vilket framför allt innebär stärkt stöd till föreningsdrivna anläggningar och stärkt aktivitetsstöd.

Visbygymnasterna behöver ett utökat driftstöd för att de ska kunna hyra en större permanent anläggning till sin växande verksamhet.

Vi vill också prioritera långsiktighet för ishallen i Slite genom att skjuta till nödvändiga medel för fortsatt föreningsdrift.

700 000 kronor avsätts för att Gotland ska kunna genomföra Island Games 2031.

	Driftbudget 2026 (mnkr)	
	Personalkostnadskompensation	
	Generell personalkostnadskompensation 3 % (avsatt 145 mnkr)	130,0
	Summa personalkostnadskompensation	130,0
	Resursfördelningsmodeller	
	Resursfördelningsmodell BUN	-25,4
	Resursfördelningsmodell GVN	20,4
	Resursfördelningsmodell SON	29,2
	Resursfördelningsmodell HSN	56,6
	Summa resursfördelningsmodell	80,8
	Externa avtal och interna prishöjningar	
	Externa avtal	44,3
	Interna priser regionstyrelseförvaltningen	5,4
	Interna priser teknikförvaltningen (försörjningsavdelningen)	3,6
	Förändring internhyra (3,6 %)	16,2
	Driftskostnader exploatering	1,1
	Summa externa avtal och interna priser	70,6
	Ramtillskott	
RS/RSF	AI-lösning central	0,5
RS/RSF	Ökade kapitalkostnader IT-säkerhet	2,0
RS/RSF	Drift ishallar Hemse och Slite	1,5
RS/RSF	Energicentrum (rådgivning)	0,2
TN	Särskild kollektivtrafik	2,0
TN	Utökade resurser exploatering och ökat bostadsbyggande	1,6
TN	Kapitalkostnader samhällsprojekt	8,0
MBN	Plan och geografisk information	2,0
MBN	VA-rådgivare	0,4
MBN	Trainees inom samhällsbyggnadsprocessen	0,6
BUN	Barn- och elevhälsan	1,4
BUN	Säkerhet och beredskap	0,5
BUN	Statsbidrag, skolbibliotek (2,487 mnkr, finansieras av generellt stadsbidrag)	2,5
BUN	Utökat landsbygdsstöd	15,0
BUN	Nedtrappning minskat elevantal	5,0
BUN	Utökat stöd till elever och förebyggande arbete	10,0
GVN	Barn- och elevhälsan	0,6

SON	Inrätta stödboende skadligt bruk o beroende (förändrad lagstiftning).	4,0
SON	Underfinansiering av LSS-verksamheten	15,0
SON	Förebyggande och hälsofrämjande arbete	5,0
HSN	Ramtillskott	30,0
	Summa ramtillskott*	107,8
	Övriga förändringar, separata ärenden	
RSF	Tillsättande av friluftssamordnare	1,0
RSF	Antagande och implementering av nytt stödsystem på fritidsområdet	3,15
RSF	Verksamhetsstöd för genomförande av Island Games 2031	0,7
RSF	Finansiering arbetsmodell för landsbygdsutveckling	0,9
RSF	Beslut om verksamhetsbidrag ur näringslivsanslaget och näringslivsanslagets totala utrymme	3,9
RSF	Implementering av digital inflyttarservice och gotland.com i ordinarie verksamhet	1,0
	Summa övriga förändringar	10,7
	Summa förändring budget 2026	399,9
	Resultat före beredning	147
	Avsatt för utökning i resultatplanen (personalkostnadskompensation, prisökningsreserv, resursfördelning)	295
	Reavinster och exploatering	20,0
	Budgeterat resultat 2026	62,5
	Påverkan på Region Gotlands finansiella mål	
	Resultatmål 2 % 2026 = 148 mnkr	
	Avvikelse från resultatmål	-85,5

Förslag till uppdrag i samband med budgetärendet

För att kunna komma ur dagens oönskade ekonomiska läge, arbetsmiljöproblem och kvalitetsbrister i vissa verksamheter krävs strukturella förändringar, reformer av arbetssätt och ett synsätt som präglas av utveckling och ständiga förbättringar.

Ett samlat uppdrag för ekonomi i långsiktig balans

Strukturerad styrning och stark ekonomi

Att år efter år spara 1% rakt över linjen är inte effektivt. Osthyselprincipen ger inte de effekter som krävs, utan skapar snarare arbetsmiljöproblem och oro i organisationen. Vi behöver prioritera klokare. Kostnader, uppdrag och strukturer ska granskas för att förstå vad som kan göras annorlunda. Uppdraget innebär en översyn över vad regionen gör – det obligatoriska och det frivilliga.

En lyssnande och inkluderande förändringsprocess

Vi vill att det lokala förändringsarbetet leds tillsammans med medarbetare, fack, civilsamhälle och invånare. Förändring kan inte drivas bakom stängda dörrar utan inblandning av de som berörs. Det ska vara begripligt, förankrat och byggt på tillit.

En långsiktig plan för framtidens organisation

Vi behöver en plan för hur Region Gotland ska klara vårdens behov, kompetensförsörjningen, befolkningens åldrande och teknikens möjligheter. Planen ska vara förankrad i verkligheten, men också bära en idé om framtiden. Det här handlar inte bara om att ta sig igenom detta, utan om att utveckla.

Uppdrag 1

Regiondirektören får i uppdrag att leda ett samlat förändringsarbete för att säkerställa Region Gotlands långsiktiga ekonomiska balans och hållbarhet i både kvalitet och arbetsmiljö. Arbetet ska inkludera en översyn av uppdrag, kostnadsstrukturer och verksamhetens omfattning, och ske i nära samverkan med medarbetare, fackliga organisationer, civilsamhället och invånare. Uppdraget ska resultera i en långsiktig plan för framtidens organisation som ska vara väl förankrad och byggd på tillit, ansvar och utveckling.

Ledarskap och arbetsmiljö

Det är alla medarbetare kompetens och engagemang som avgör kvaliteten i välfärden. Därför måste ett långsiktigt fokus på arbetsmiljö, ledarskap och delaktighet bli en hörnsten i regionens styrning.

Nöjda, trygga och delaktiga medarbetare stannar längre, presterar bättre och bidrar aktivt till att utveckla verksamheten, men i dag är arbetsmiljöfrågorna på flera håll ett sidospår. Det håller inte. Vi vill lyfta arbetsmiljö och medarbetarfrågor till en strategisk ledningsfråga, som följs upp med samma skärpa och regelbundenhet som ekonomin.

En kraftfull satsning på ledarskap

Regionens chefer behöver rätt stöd och rimliga förutsättningar för att kunna vara närvarande, utvecklingsinriktade ledare. Det handlar både om kompetensutveckling, kontinuerlig coachning och stöd och om att minska orimliga personalgruppsstorlekar.

En regiongemensam handlingsplan kopplad till medarbetarenkäten.

Resultaten från senaste medarbetarundersökningarna, och olika larmrapporter från fack och medarbetargrupper det senaste året visar tydligt var förbättringar behövs. Det räcker inte med det ojämna arbete som sker i förvaltningarna. Vi behöver en gemensam plan, med mål, ansvar och uppföljning. Flera av utmaningarna är gemensamma, och kan lösas gemensamt.

Ta vara på den drivkraft och innovationskraft som finns hos medarbetarna

Skapa arbetssätt och strukturer för att medarbetarna ska kunna lyfta vad som skapar onödigt stress, byråkrati eller ineffektivitet. De som jobbar nära verksamheten vet ofta precis vad som behöver förbättras. Det ger både inflytande och smartare lösningar.

Uppdrag 2

Regiondirektören får i uppdrag att säkerställa att arbetsmiljö, ledarskap och medarbetarfrågor blir strategiska frågor som följs upp lika systematiskt som ekonomin. Uppdraget omfattar även att ta fram en regiongemensam handlingsplan för arbetsmiljö med tydliga mål, ansvarsfördelning och uppföljning, grundad i medarbetarenkäter och fackliga inspel. Arbetet ska stärka chefernas förutsättningar, öka delaktighet och skapa strukturer för att ta tillvara medarbetarnas idéer.

En likvärdig och hållbar skolstruktur för hela Gotland

För oss är skolan en plats som skapar förutsättningar för resten av livet. Alla unga ska ges en bra start i livet. Den möjligheten ska gälla alla, oavsett vilka förutsättningar du har hemifrån och oavsett var på Gotland du bor. En skola som satsar på kvalitet i undervisningen bygger framtidstro och skapar möjligheter för människor att bo och verka på hela Gotland.

Samtidigt behöver vi vara redo på förändring. Prognoser pekar på kraftigt minskade elevkullar de närmaste tio åren. För att garantera kvalitet för varje elev i den gotländska skolan behöver vi vara beredda på förändringar och anpassningar. Vi behöver kunna skala upp och skala ner med varsamhet, och med dialog och förankring.

Ett nytt sätt att tänka om skola på landsbygden

Alla skolor måste inte ha samma struktur. I vissa fall kan det fungera med F-5-lösningar, i andra med delvis samundervisning, digitalt förstärkt undervisning eller varianter av distansundervisning. Vi vill se flexibla modeller där skolan kan samverka med andra delar av samhällsservicen så att resurser utnyttjas bättre och bygden stärks. Vi behöver också hitta sätt att skapa en bra arbetsmiljö och attraktivitet att jobba på mindre skolor.

Långsiktighet för skolan - trygghet för familjer

Vi vill arbeta med ett ta fram långsiktiga planer för skolor i dialog med medborgarna. Att hela tiden leva under hot om nedläggning skapar inga bra skolor. Att upprätta långsiktiga hållbara planer för skolorna skapar trygghet för de som bor och verkar i olika delar av Visby, i våra tätorter, på landsbygderna och på Gotland som helhet. Att visa på hur varje skola ska utvecklas ger både tydlighet och långsiktig hållbarhet för familjer och för skolans personal.

Föräldrar och medarbetare måste kunna veta vad som gäller, och vad man kan lita på i planeringen av skolgång och vardagsliv. En plan behöver naturligtvis successivt anpassas efter verkligheten, men det behöver göras med alla faktorer i åtanke.

Vi uppmuntrar också andra utförare i barnomsorg/förskola. Det skapar en flexibilitet för familjer och för vardagspuslet.

Samordning av resurser och kompetens

Små skolor ska inte bära hela kostnaden för särskilt stöd eller specialpedagogik. Vi föreslår att Region Gotland inrättar lokala nav där spetskompetens samlas och kan vara tillgänglig även för mindre enheter. Det gör att barn med särskilda behov får rätt stöd, samtidigt som små skolor kan behållas. I uppdraget ingår även att se på möjligheten till särskilda undervisningsgrupper under resursskolan för de eleverna med störst behov av stöd, t.ex. elever med autism, för att skapa större likvärdighet över ön.

En ärlig och bred samhällsanalys

Vi vill att beslut om förändringar i skolstruktur inte enbart grundas ensidigt på kostnader i barn- och utbildningsnämndens budget. Vi är inte betjänta av stuprörstänk och suboptimering. En större samhällsekonomisk helhetssyn krävs, där man också väger in samhällseffekter: hur påverkas social sammanhållning, inflyttning, pendling, fastighetsvärden, arbetsmarknad och folkhälsa av att en skola stängs? Det behövs ett bredare beslutsunderlag för att fatta kloka beslut. Ett utökat stöd för att kunna upprätthålla en skolstruktur som gynnar Gotlands utveckling behöver införas.

Uppdrag 3

Regiondirektören får i uppdrag att ta fram en långsiktig plan för skolstrukturen på Gotland som stärker kvaliteten i undervisningen, skapar trygghet för familjer och gör det mer attraktivt att arbeta i skolor på hela Gotland. Planen ska bygga på tidig dialog med föräldrar, medborgare och medarbetare, samt anpassas efter förändrade elevunderlag och pröva nya arbetssätt och samordnade lösningar. Beslutsunderlaget ska vila på en bred samhällsanalys där både barns behov, kvaliteten i undervisningen och Gotlands långsiktiga utveckling vägs in.

Ett hållbart samhällsbyggande

För att kunna prioritera bostadsbyggande på Gotland behöver vi göra saker i rätt ordning. Vi behöver satsa resurser på rätt projekt och se till att vi lägger ekonomiska och personella resurser där de gör störst nytta. Vi behöver vara beredda när konjunkturen vänder men också kunna hantera projekt i rimlig storlek.

Uppdrag 4

Regiondirektören får i uppdrag att utvärdera genomförbarheten av samhällsbyggnadsprojektet Visborg mot bakgrund av den rapport som ska presenteras hösten 2025. Projektet behöver ses över i termer av genomförbarhet på 5, 10 och 15 år samt i termer av vilka områden som ska tas in anspråk i vilken ordning.

Kultur med möjligheter

Behovet av scener och replokaler i Visby är stort och det finns förslag på att bygga om Gamla Solbergabadet till en kulturscen. Vi vill nyttja befintliga resurser och se på var vi kan få mest effekt per satsad krona.

Uppdrag 5

Regiondirektören får i uppdrag att undersöka de långsiktiga möjligheterna att anpassa Wisby Strand för fler scener och verksamheter än idag. Utredningen ska omfatta kontrakt, juridik och ekonomi och återrapporteras till budgetberedningen 2027.